

Fra Christian Mynster til Otto Laub. Valløby, 14. Juli 1846.

Min kjære gamle Otto Laub! Naar man saadan gaar et halvt Aar og tænker paa at skrive til sin gamle Ven, har man af denne Skriven-Brev i Tankerne en ikke saa ganske ringe Fordel, i det Mindste jeg, i det. jeg ved alt Interessant, som forefalder, tænker: her har Du Noget at skrive til ham, som vil fornøje ham; hvad vil hans Mening vel være herom? o.s.v. — medens det nylig afsendte Brev snarere stopper end befordre denne flyvende Tankepost. Men der er alligevel noget saa Pinligt i denne Skrivemaneer, at jeg ikke længer kan udholde den; og jeg vil paa det Alvorligste fraraade Dig at forfalde til den Maneer, som vi begge af Naturen synes at være vel tilbøjelige til. Naar jeg overser den Masse, jeg nu har at tale med Dig om, veed jeg saa min Sandten ikke, hvor jeg skal begynde eller ende, og jeg kunde have en umaneerlig Lyst til at kaste Papir og Pen langt fra mig, løse Pas, og fare lige over til Haagerup over Vand og Land, Stok og Sten, for i Din Sofa i Ro og Mag at snakke mig ud og pumpe Dig ud og hvile mig ud ved Din Side efter en saadan rigtig udtømmende Meddelelse. [s. 149](#) Jeg kunde imellem ønske mig den Rejselethed, som udmærker vor Ven Rørdam eller Ferdinand Fenger eller min gamle Nabo Willemoes, men den naar jeg da nok aldrig, som vel er, og maa derfor krybe paa disse Kragetæer til min kjære Otto og hans elskelige Viv, allerførst takkende hjertelig for Dit sidste Brev og hendes sidste Hilsen. Jeg læste det da før igjen med stor Glæde over mine egne kjære Venner, og blev saaledes atter ret levende henført i Eders Hjem. Din Prædikestol haaber jeg Du har faaet flyttet, skjøndt jeg tror, der i dens gamle Stilling slet ikke vilde været synderlig Hindring nu for Dig i at naa Din Bondemenighed, og for den i at naa sin fortræffelige, elskelige Præstemand. Gid jeg kunde sidde midt iblandt Dine Bønder paa Søndag! jeg skulde saamænd nok naa Dig i et vældigt Kirkespring lige forbi Næsen af hele Europæerskaren. Tilgiv min Overgivenhed; jeg er i en komplet Overendestemning, og kunde, om jeg nu stod i Din Dagligstue i Flok med Dig og Din Sanne og alle Jeres velsignede Rollinger og min søde lille Kone og vore Rollinger Olivia og Stellas lille Søster Fanny Bang, næppe modstaa Lysten til at lege og hoppe og danse omkring med Jer allesammen i rigtige Wandsbeckerhop. Men Du maa ikke tro, jeg er altid saadan overende. Du skulde f. Ex. set mig forleden her i vor store Havestue i Konventsdyt med min vældige Nabo Willemoes, en alvorlig Bærsærker gang paa Kirkegrunden, — ja Du vilde maaske fundet mig lige saa overende i Alvor, som her i Spøg. Jeg havde der paataget mig at fremsætte uforbeholdent min Anskuelse af de gudelige Forsamlings Oprindelse, Væsen og Behandlingsmaade, for at det dog en Gang kunde komme til en aaben Diskussion om denne Gjenstand, der tidligere [s. 150](#) havde været behandlet af vort Konvent med for stor Delikatesse, hvorved jeg da især fik at gjøre med Forsamlingernes talentfulde og varme Ven og Befordre Willemoes. Efter at have fremhævet Forsamlingernes onde og gode Sider, var det mit Hovedmaal at paavise den skadelige Opposition, hvori Præsten sætter sig til sin Menighed ved begge de ensidige, extreme Behandlingsmaader af Forsamlingerne. Begge Extremerne have sine Talsmænd iblandt vore Konventsbrødre. Jeg mener naturligvis at have valgt den ene rette Middelvej. Forhandlingen var ved det første Sammenstød alt for stormende til at lede til et Resultat, og vil blive fortsat om

to Maaneder. Saa havde vi en lille ikke ganske uinteressant exegetisk Skjærmydsel om Kol. 1, 24, dette „wahres Kreuz der Ausleger“, foruden det sædvanlige interessante og frugtbare korte Referat af vore Prædikener (4. Trin. Sønd. „dømmer ikke!“). Et andet, vor Tid ret tilhørende Spørgsmaal om „Kirken“ havde vi for i forrige Møde, og det vil efter et Udkast af mig næste Gang atter efter Forlangende blive optaget til Behandling. Den ultra lutherske Anskuelse havde en stærk Forfægter i Willemoes, en varm Modstander i mig: Kirken er Samfundet af de Mennesker, som tro, at Christus er deres Frelser, — af Mennesker, altsaa med store Forskjelligheder i Anskuelse. De i Trosanskuelse nærmest Beslægtede slutte sig til hverandre i mindre Kirkesamfund. Den kirkelige •Underafdeling, hvori Troslivet lettest og sikkest vækkes, bevares, styrkes og uddannes, er den lutherske; men dermed er ikke sagt, at Troslivet ikke skulde findes ogsaa i de andre Kirkesamfund, skjønt vanskeliggjort ved og bærende Præg mere eller mindre af Samfundets Mangler med Hensyn til Tro og Sakramenter. Dette i al Korthed. [s. 151](#) Sig mig, om Du finder det forfejlet. Men det er dog saa slemt, at jeg ikke kan tale med Dig om dette og saa meget Andet, som vort lille Konvent og min hele Præstevirksomhed giver mig saa rigelig Anledning til at overveje og stræbe efter Klarhed i. — —

I Roskilde Præstekonvent var jeg forleden og havde en højst underholdende Dag. Du vil i Kirketidenden snart faa et udførligt Referat, som Konventet enedes om at indrykke der. Deriblandt, haaber jeg, et i høj Grad interessant Foredrag af Peter Kierkegaard om Religionsfrihed saavel som Forhandlinger om Psalmebogssagen. En Komite blev nedsat, for atter foreløbigt at behandle, hvad der heri er at gjøre. Dette behagede mig slet ikke, da jeg maa mene, at disse Forberedelser dog en Gang skulde være afsluttede, og at vi nu skulde gaa lige løs paa Sagen ved at nedsætte en Komite, der (da Kjøbehavns Konvents Arbejde — efter hvad Tryde og Hammerich erklærede — for bestandig maa antages afbrudt) skulde udarbejde ikke et Prøvehefte men en hel Psalmebog (med eller uden Hjælp af en Digter med mindre kolossal Ejendommelighed end Grundtvigs), som saa Konventet skulde udgive paa sin Regning. Da der er kort Tid til næste Konventsmøde, hvor formodenlig Komitebetænkningen vil blive fremlagt, vilde jeg ikke denne Gang forsøge at gjøre min Mening gjældende; hvorimod jeg vistnok næste Gang vil arbejde herfor, om ikke Andre skulde spare mig Ulejligheden. Det er min beskedne Mening, at Roskilde Konvent har langt flere og sundere og dygtigere Talenter for den Sag end Kjøbenhavns, hvis Psalmebogskomite dog viste sig som Ærtekjærlinger ligeoverfor Grundtvig. — — Men jeg tør ikke gaa ind paa Enkelthederne af Forhandlingerne i [s. 152](#) Roskilde, skjønt jeg kunde have Lyst til at fortælle Lidt f. Ex. om **'s temmelig pudserlige Opposition mod Religionsfrihedsforslaget — husker Du ikke denne Hr. Zierlich, der nok for Resten skal være en ret dygtig Mand, — eller om Trydes ungdommelige Paastand, at vore Stænder ere aldeles udygtige til at behandle nogensomhelst aandelig Sag, hvorimod Markussen protesterede, som mig syntes med god Grund, — eller om nogle daarligt udbragte Skaaler o.s.v., o.s.v. Ved Bordet sad jeg imellem Kierkegaard og Hammerich og havde nogle ret vakre Samtaler med dem. Hammerich har jeg ikke set siden Studenteraarene og fandt, at han havde vundet betydeligt i den Mellemtid. Jensen kan jeg hilse Dig fra. Da jeg spurgte til hans Tvillinger, blev jeg henvist til Bøgh, hvis Kone, og ikke Jensens, havde faaet Tvillinger og nok allerede et Barn til, saa han nu skal have 9. —

Peter Rørdam besøgte jeg i Vinter fra Præstø og traf ham ogsaa i Roskilde. Han tiltaler saare Mange i sin Egn ved sine Prædikener og Katekisationer, og skal forstaa at fylde sin store, smukke Kirke med Kirkegjængere. Psalmesangen skal være ypperlig hos ham, hvortil han bidrager ved under Psalmesangen at gaa, bestandig syngende, op og ned ad Kirkegulvet, en Methode, som vel ikke kunde tilraades Alle. Jeg kunde have stor Lyst til at høre ham engang i hans Kirke. Onkel Mynster har i en 3 Uger været meget stærkt forkjølet. Han kom forkjølet hjem fra en Visitats, paa hvilken han besøgte os ½ Dag; og jeg hørte ham i Lydersløv, hvor han talte saa fortræffeligt, som jeg tror endnu ikke at have hørt det ved nogen Visitats. I Roskilde var han ved Landemodet, men ledsaget af Tante og overmaade svag, saa at han erklærede, at han nu vilde tage ind til Byen og [s. 153](#) give sig Lægen [O. Bang] i Vold. Ganske nylig har jeg ikke hørt om hans Befindende. Gud skjænke ham Helbred, at vi dog maatte beholde ham endnu i mange Aar! Hvor stærk og velsignet er han dog i sin sidste Ordinationstale og Prædikener! Den sidste af hans „4 Prædikener“ [Joh. 15: „Jeg er det sande Vintræ“] er mig blandt de Allerfortrinligste, jeg nogensinde har læst af ham, maaske den, der allermest har tiltalt mig ved en ganske ejendommelig Magt og Skjønhed. — Her er sket et Par store Standsninger i mit Skriveri, som vel ogsaa let vil spores i den forskjellige Tone; men Du vil jo nok finde Dig i Brevets Skrøbeligheder og læse det igjennem med lidt Fornøjelse, fordi det har fornøjet mig, en Gang igjen at passiare lidt med min gamle Otto Laub. — — 17. Juli. Nu kom her Brev fra Stellas Fader [O. Bang]; han skriver at Onkel Mynster „nok kan komme sig, — sikkert, dersom han ikke var saa gammel.“ Det er en sørgelig Erklæring fra hans Læge. Vorherre bevare den kjære, kjære, gamle Onkel. Herre Gud, hvor det var tungt, om han allerede skulde forlade os. Men Guds Villie ske! Ham ville vi tjene, Du og jeg og alle Vore! Han vil gjøre det godt for os Alle i Tid og Evighed. Lev vel, min uendelig kjære Otto! og skriv snart til Din hengivne gamle Ven

Christian Mynster.